

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/255/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118205822
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Halušková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6118205822.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a JUDr. Jozefa Zlochu, v spore žalobcu S. S., nar. XX.XX.XXXX, trvalým bytom XXX XX K. XXX, t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody, Sládkovičova 80, 974 05 Banská Bystrica - Kráľová, proti žalovanému Ústav na výkon trestu odňatia slobody, Sládkovičova 80, 974 05 Banská Bystrica - Kráľová, o náhradu nemajetkovej ujmy a o oslobodenie od súdnych poplatkov, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 17C/4/2018-20 zo dňa 09.05.2018 takto

rozhodol:

I. Odvolanie žalobcu proti výroku o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov (prvý výrok) o d m i e t a .

II. Uznesenie okresného súdu vo výroku o zastavení konania (druhý výrok) a vo výroku o trovách konania (tretí výrok) z r u š u j e a vec mu v tomto rozsahu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) uznesením zo dňa 09.05.2018 žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal (prvý výrok), konanie zastavil (druhý výrok) a žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov konania (tretí výrok). Z dôvodov uznesenia vyplýva, že predmetom konania začatého 08.01.2018 bolo vyslovenie, že žalovaný v súvislosti s neumožnením žalobcovi sledovať televíziu v rovnakom rozsahu ako majú odsúdení na iných oddieloch a bez oktrojovania relácií, čoho sa domáhal žiadosťou zo dňa 24.10.2017, neoprávnene zasiahol do jeho práva chráneného čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ďalej sa žalobca domáhal zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy v sume 2.300,- Eur a náhrady trov konania. Okresný súd požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu z dôvodu, že je obmedzený na osobnej slobode, zadĺžený, bez zamestnania a bez možnosti zaobstarat' si finančné prostriedky. Poukázal na to, že uzneseniami Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5S/247/2015, sp. zn. 6S/87/2016, sp. zn. 2S/105/2016 a sp. zn. 5S/125/2016, ako aj uzneseniami Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 13S/32/2016, sp. zn. 13S/31/2016 a 13S/34/2016 bol od súdnych poplatkov v identickej situácii oslobodený. Žalobca je aj Centrom právnej pomoci považovaný za osobu v materiálnej núdzi (rozhodnutie sp. zn. 10522/2016 - KaNR). Okrem toho bol oslobodený od súdnych poplatkov aj v ďalších správnych konaniach vedených krajskými súdmi v Bratislave, Trenčíne a Banskej Bystrici. V Tlačive pre dokladovanie pomerov strany konania, ktorá navrhuje, aby jej bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov (fyzická osoba) (ďalej len „tlačivo“) uviedol, že je dlhodobo vo výkone trestu odňatia slobody. Jeho výdavky predstavujú náklady na telefonovanie, korešpondenciu, lieky, stravu atď. cca 120,- Eur mesačne, záväzky prevyšujú 50.000,- Eur (trovy trestného konania, náhrada škody a pod.) a jeho blízki mu posielajú len malé čiastky na úhradu dlhov; objektívne preto nie je schopný uhradiť súdne poplatky. Aj s ohľadom na princíp právnej istoty a legitímneho očakávania vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam, ktorými bol oslobodený od súdnych poplatkov v celom rozsahu, žiada o oslobodenie aj v tejto veci. K tlačivu a k žiadosti pripojil potvrdenie Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica - Kráľová o stave konta žalobcu

ku dňu 02.03.2018 vo výške 30,73 Eur. Iné listinné dôkazy preukazujúce jeho tvrdenia a jeho osobné a majetkové pomery nepredložil.

1.1 S poukazom na § 254 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“) súd prvej inštancie zdôraznil návrhový charakter konania o priznaní alebo nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov a na dôkazné bremeno spočívajúce na tej strane sporu, ktorá o oslobodenie od súdneho poplatku žiada. Pri nepreukázaní osobných, majetkových a zárobkových pomerov súd nemôže inak ako oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznať. Žalobca neodôvodnil a nepreukázal svoje osobné, majetkové, zárobkové pomery, preto mu súd oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal. Skutočnosť, že ide o osobu vo výkone trestu odňatia slobody automaticky neznamená, že mu patrí oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu. Majetkové pomery strany sporu nie sú v skutočnosti všeobecne známymi alebo známymi súdu z jeho úradnej činnosti. Zákon v tomto type konania neukladá súdu povinnosť vyhľadávať dôkazy potrebné pre zistenie skutkového stavu. Súd prvej inštancie konštatoval, že neporušil princíp právnej istoty, pretože žalobca síce tvrdil, že bol v obdobných veciach od súdnych poplatkov oslobodený, ani jedno rozhodnutie však nepredložil a neuviedol, na základe akých okolností iné konajúce súdy dospeli k záveru o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. Navyše ide o rozhodnutia súdov prvej inštancie, nie rozhodnutia najvyšších súdnych autorít.

1.2 Súd prvej inštancie s poukazom na § 161 ods. 2 C. s. p. v spojení s § 62 a § 67 C. s. p. konanie zastavil z dôvodu nedostatku procesnej subjektivity a procesnej spôsobilosti žalovaného. Vychádzal zo skutočnosti, že Ústav na výkon trestu odňatia slobody je v zmysle § 3 ods. 3 prílohy rozkazu č. 41/2015, ktorým sa vydáva Vzorový organizačný poriadok ústavov, rozpočtová organizácia s právnou subjektivitou v oblasti rozpočtovania, financovania a práva hospodárenia so zvereným majetkom štátu. Znamená to, že spôsobilosť ústavu byť stranou v konaní a vystupovať samostatne je určovaná len určitými druhmi konaní. Konkrétne ide o konania v oblasti rozpočtovania, financovania a právo hospodárenia. Procesnú vadu nedostatku hmotnoprávnej, a tým aj procesnej spôsobilosti byť stranou konania nemožno odstrániť, preto súd prvej inštancie konanie zastavil s odkazom na uznesenie NS SR sp. zn. 8Sžo 455/2009 z 28.01.2009.

1.3 O náhrade trov konania rozhodol okresný súd z dôvodov uvedených v § 262 ods. 1 a 256 ods. 1 C. s. p., v zmysle ktorého vzniká povinnosť nahradiť trovy konania tomu, kto zaviniel, že konanie muselo byť zastavené. Zavinenie v zmysle tohto ustanovenia je potrebné posudzovať len z procesného hľadiska a je možné interpretovať ho vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom je správanie sa strany sporu príčinou a jeho dôsledkom je vznik trov protistrany. Zastavenie konania zaviniel žalobca uplatnením si nároku voči subjektu, ktorý v tomto konaní nemá procesnú subjektivitu a ani procesnú spôsobilosť byť stranou sporu, a preto žalobca nemá nárok na náhradu trov konania. Nakoľko žalovaný nemá procesnú spôsobilosť, ani spôsobilosť byť stranou v tomto konaní, súd o trovách konania strany, ktorá nemá procesnú spôsobilosť, rozhodovať nemôže. Preto okresný súd o nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalobca nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Proti prvému a druhému výroku uznesenia súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote žalovaný odvolanie namietajúc právne posúdenie veci okresným súdom, ktorého dôsledkom je porušenie žalobcovho práva na prístup súdu a na spravodlivý proces. Navrhol, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.1 Poukázal na viazanosť okresného súdu judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva o výklade práv zaručených Dohovorom. Zdôraznil, že väzeň musí mať umožnený prístup k súdu (rozsudky NN proti Taliansku, Stefanescu a spol. proti Portugalsku). Občianskoprávna žaloba je v kontexte väzenia považovaná spravidla za účinný prostriedok nápravy v zmysle článku 35 ods. 1 Dohovoru.

2.2 Za svojvoľný označil záver súdu prvej inštancie o nedostatku procesnej subjektivity a procesnej spôsobilosti žalovaného. Za najdôležitejšie označil v tomto smere uznesenie NS SR sp. zn. 4Cdo 2011/2011, v ktorom sa stotožnil s argumentáciou súdov nižších stupňov, že Ústav na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov je právnickou osobou s právnou subjektivitou. Okresné súdy bežne rozhodujú o žalobách väzňov na jednotlivé ústavy (napr. Okresný súd Martin v konaniach sp. zn. 21C/256/2015, 14C/403/2012, 17C/172/2014, 18C/43/2017 alebo bližšie nešpecifikovaný Okresný súd Bratislava sp. zn. 21C/162/2007). Ani pred správnymi súdmi nedošlo k spochybneniu procesnej subjektivity a procesnej spôsobilosti ústavov podľa § 35 Správneho sporového poriadku (Krajský súd v Banskej

Bystrici sp. zn. 23S/1/2017 alebo 24S/9/2017). Žiadnu pochybnosť o procesných podmienkach v konaní proti ústavom nevzniesol Najvyšší súd SR ani Ústavný súd SR. Okresný súd odklon od konštantnej súdnej praxe najvyšších súdnych autorít v rozpore s § 20 ods. 3 a § 234 ods. 2 C. s. p. neodôvodnil.

2.3 Uviedol, že procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti vo sfére hmotného práva. Pojem právna subjektivita nie je totožný s pojmom právny subjekt, na ktorý nadväzuje. Poukázal na § 2 ods. 1, 2 a ods. 5 zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého sú ústavy samostatnými rozpočtovými organizáciami štátu zapísanými v Registri organizácii vedenom Štatistickým úradom SR. Ich základným poslaním je zabezpečiť plnenie úloh Ministerstva spravodlivosti SR v oblasti štátnej správy väzenstva. Zbor v rámci svojej pôsobnosti zabezpečuje výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody prostredníctvom ústavov, za ktoré konajú navonok štatutárne orgány. Ústavy rozhodujú autoritatívnym spôsobom o rozsahu a obsahu práv a povinností odsúdených, čo vyplýva zo zák. č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody. Výsledkom tejto činnosti sú rozhodnutia smerujúce voči konkrétnym odsúdeným.

2.4 Súd prvej inštancie opomenul, že žalobca preukázal, že nedisponuje prostriedkami na úhradu súdnych poplatkov predložením oficiálneho potvrdenia ústavu o stave jeho účtu. Odsúdený mal len jeden účet a nie je schopný preukazovať prania a pocity súdu. Žalobca dostatočne preukázal, že jeho majetkové pomery odôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Súd prvej inštancie poprel princíp právnej istoty a legitímneho očakávania, keď uviedol, že rozhodnutia označené žalobcom sú rozhodnutiami súdov prvého stupňa, nie najvyšších súdnych autorít. Ústavný súd, spravidla ani Najvyšší súd, Európsky súd pre ľudské práva a Európsky súdny dvor o súdnych poplatkoch nerozhodujú. Súdu prvej inštancie vytkol formalistickú interpretáciu čl. 2 ods. 2 Civilného sporového poriadku, keď opomenul povinnosť ústavno- konformného výkladu zákona v zmysle čl. 3 ods. 1 C. s. p. Vytkol nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov v časti odklonu od rozhodnutí iných súdov v úplne identickej situácii.

3. S poukazom na žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov a jej doplnenie z 01.02.2018 a na § 12 v časti I odvolania požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov v odvolacom konaní. Uviedol, že je Centrom právnej pomoci považovaný za osobu v materiálnej núdzi, ktorej je poskytovaná právna pomoc napr. v zmysle rozhodnutia č. 6242/2018 z 10.04.2018 KaNR alebo sp. zn. KaBB 10685/2018 z 03.04.2018. Aj keď ide o rozhodnutia v iných veciach, nemení to nič na skutočnosti, že majetkové pomery žalobcu odôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Krajský súd v Banskej Bystrici mu priznal oslobodenie od súdnych poplatkov priamo sa odvolávajúc na rozhodnutie Centra právnej pomoci vydané v inej veci (uznesenie sp. zn. 24S 108/2017 zo 17.04.2018). Zdôraznil, že vo svojom reálnom postavení nemá možnosť zabezpečiť listiny preukazujúce jeho insolventnosť.

4. Odvolací súd po zistení, že odvolanie podala včas strana sporu proti uzneseniu, proti druhému výroku ktorého je odvolanie prípustné (§ 357 písm. a) a § 362 ods. 1 C. s. p.), preskúmal napadnuté uznesenie v medziach odvolania žalobcu (§ 380 ods. 1 C. s. p.) v spojení so závislým výrokom (§ 379 písm. a) C. s. p.) o trovách konania (tretí výrok) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 C. s. p. a contrario) dospel k záveru, že odvolanie je v uvedenom rozsahu dôvodné, preto uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 389 ods. 1 písm. b), c) C. s. p.). Dokazovanie, ktoré je potrebné vykonať, presahuje rámec odvolacieho konania.

5. Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06) spočíva podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 Ústavy v spojení s čl. 51 Ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

6. V súdnej praxi môžu nastať prípady, kedy všeobecné súdy na zistený skutkový stav nesprávne aplikujú právo, čo môže viesť až k ohrozeniu alebo porušeniu základných práv a slobôd účastníka konania.

Pri posudzovaní celého spektra relevantných právnych predpisov v súvislosti s konkrétnym konaním si možno predstaviť konkurenciu jednotlivých noriem jednoduchého práva a s tým spojenú konkurenciu rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, čo niekedy môže viesť až k svojoľnej aplikácii práva.

7. V zmysle § 1 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody v platnom znení tento zákon ustanovuje spôsob výkonu trestu odňatia slobody (ďalej v texte aj „výkon trestu“) práva a povinnosti odsúdených a dozor a kontrolu nad výkonom trestu.

8. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. počas výkonu trestu je odsúdený povinný podrobiť sa obmedzeniam tých základných práv a slobôd, ktorých výkon by bol v rozpore s účelom výkonu trestu alebo ktoré sa nemôžu vzhľadom na výkon trestu uplatniť. Odsúdený je obmedzený najmä v práve na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, slobode pohybu a pobytu, zachovaní listového tajomstva a tajomstva dopravovaných správ a iných písomností, v práve slobodnej voľby povolania a v práve na nakladanie s vecami osobnej potreby.

9. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. stráženie, dozor, dohľad a zaobchádzanie s odsúdenými a podmienky výkonu trestu zabezpečuje zbor, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

10. Podľa § 1 písm. b) zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v platnom znení (ďalej len „zákon č. 4/2001 Z. z.“) zbor väzenskej a justičnej stráže (ďalej aj „zbor“) je ozbrojený bezpečnostný zbor, ktorý plní úlohy na úseku výkonu trestu odňatia slobody.

11. Podľa § 2 ods. 1 písm. b) zákona č. 4/2001 Z. z. zbor organizačne tvoria ústavy na výkon väzby, ústavy na výkon trestu odňatia slobody, ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých a nemocnica pre obvinených a odsúdených (ďalej v texte aj „ústav“).

12. Podľa § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 4/2001 Z. z. zbor v rámci svojej pôsobnosti zabezpečuje výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody.

13. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 4/2001 Z. z. generálne riaditeľstvo a ústavy zriaďuje a zrušuje Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

14. Podľa § 2 ods. 5 zákona č. 4/2001 Z. z. generálne riaditeľstvo a ústavy sú rozpočtové organizácie.

15. Podľa § 21 ods. 1 prvej vety zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 523/2004 Z. z.“) rozpočtová organizácia je právnická osoba štátu, obce alebo vyššieho územného celku, ktorá je svojimi príjmami a výdavkami zapojená na štátny rozpočet, rozpočet obce alebo na rozpočet vyššieho územného celku.

16. Podľa § 21 ods. 3 prvej vety zákona č. 523/2004 Z. z. rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie možno zriadiť na plnenie úloh štátu, obce alebo vyššieho územného celku vyplývajúcich z osobitných predpisov.

17. Podľa § 21 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie môžu vo vlastnom mene nadobúdať práva a zaväzovať sa odo dňa svojho zriadenia.

18. Z ustanovenia § 1 a 2 zákona č. 4/2001 Z. z. vyplýva, že Zbor väzenskej a justičnej stráže je ozbrojený bezpečnostný zbor, ktorý plní úlohy aj na úseku výkonu trestu odňatia slobody; jeho organizačnou zložkou je ústav na výkon trestu odňatia slobody. Do pôsobnosti zboru podľa § 4 ods. 1 písm. a) tohto zákona patrí zabezpečovanie výkonu trestu odňatia slobody, ktorého spôsob výkonu, práva a povinnosti odsúdených a dozor a kontrolu nad výkonom trestu upravuje osobitný zákon č. 475/2005 Z. z.. Miestom výkonu trestu odňatia slobody je ústav na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom sa uplatňuje režim zákona č. 475/2005 Z. z.. Na čele ústavu stojí riaditeľ, ktorý je štatutárnym orgánom ústavu zodpovedným za to, aby sa trest odňatia slobody vykonával v súlade s osobitnými predpismi, najmä v súlade so zákonom č. 475/2005 Z. z., a tak sa naplňal účel trestu odňatia slobody. Na jeho naplnenie riaditeľ ukladá príslušníkom zboru a zamestnancom zboru z ústavu úlohy, riadi ich činnosť, vydáva im na tento účel

rozkazy, príkazy, pokyny, nariadenia a vykonáva kontrolnú činnosť (§ 9 ods. 7 písm. a) prílohy rozkazu č. 41/2015, ktorým sa vydáva Vzorový organizačný poriadok ústavov).

19. Postavenie ústavu ako rozpočtovej organizácie upravuje § 2 ods. 5 zákona č. 4/2001 Z. z., rozpočtové organizácie a ich právne postavenie upravuje § 21 zák. č. 523/2004 Z. z.. Z uvedeného a vyššie citovaných zákonov vyplýva, že ústav na výkon trestu odňatia slobody je právnickou osobou zriadenou ministerstvom spravodlivosti na plnenie úloh štátu, ktorá má právnu subjektivitu v rozsahu vyplývajúcom z osobitných predpisov a v tomto rozsahu ústav môže odo dňa svojho zriadenia vo vlastnom mene nadobúdať práva a zaväzovať sa.

20. Z rozkazu generálneho riaditeľa justičnej a väzenskej stráže č. 41/2015 (ďalej len „rozkaz“), ktorým sa vydáva Vzorový organizačný poriadok ústavov, na ktorý okresný súd v odvolaní napadnutom rozhodnutí poukázal, odvolací súd zistil, že v aktuálne platnom znení organizačného poriadku § 2 ods. 3 prílohy upozorňuje na zmenu určenia právneho postavenia ústavu tým, že textová časť obmedzujúca právnu subjektivitu ústavu len na vyššie uvedené oblasti (rozpočtovania, financovania a práva hospodárenia so zvereným majetkom štátu) je preškrtnutá. Z ustanovenia § 2 ods. 3 prílohy tohto rozkazu, ktorá sa zaoberá pôsobnosťou ústavu výslovne vyplýva, že ústav je rozpočtová organizácia s právnou subjektivitou. Odvolací súd preto vo vzťahu k uvedenému poukázal na nesprávnosť právneho záveru okresného súdu o tom, že ústav je rozpočtovou organizáciou s právnou subjektivitou len v oblasti rozpočtovania, financovania a práva hospodárenia so zvereným majetkom štátu. Odvolací súd konštatuje, že žalovaný má spôsobilosť vystupovať v konaní ako strana sporu.

21. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

22. Podľa § 12 ods. 1 Občianskeho zákonníka písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkajúce sa fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy sa smú vyhotoviť alebo použiť len s jej privolením.

23. Podľa § 12 ods. 2 Občianskeho zákonníka privolenie nie je potrebné, ak sa použijú písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky alebo obrazové a zvukové záznamy na úradné účely na základe zákona.

24. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie.

25. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

26. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

27. Žalobca sa ako osoba vykonávajúca trest odňatia slobody musí podrobiť takému spôsobu výkonu trestu odňatia slobody v ústave, ktorý zodpovedá podmienkam upraveným zákonom č. 475/2005 Z. z. tak, aby sa naplňal účel trestu. Zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, že by sa odsúdený vzhľadom na jeho pobyt v ústave na výkon trestu odňatia slobody nemal možnosť ako fyzická osoba domáhať v konaní pred súdom ochrany svojich subjektívnych osobných práv ak tvrdí, že došlo k zásahu do jeho práva na súkromie zo strany ústavu, v ktorom je umiestnený. Osoby vykonávajúce trest v ústave trestu odňatia slobody sú povinné podrobiť sa určitým obmedzeniam základných práv a slobôd za účelom naplnenia trestu. Zákon č. 475/2005 Z. z. o. i. upravuje podmienky obmedzenia odsúdeného najmä v práve na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, slobode pohybu a pobytu, zachovaní listového tajomstva a tajomstva dopravovaných správ a iných písomností, v práve slobodnej voľby povolania a v práve na nakladanie s vecami osobnej potreby. Odsúdený môže sledovať televízne vysielanie v čase určenom v časovom rozvrhu dňa spôsobom, ktorý nenaruša ústavný poriadok. Odsúdenému sa tiež umožní počúvanie rozhlasového vysielania prostredníctvom rozhlasu inštalovaného v cele a v

stanovenom rozsahu sledovanie televízneho vysielania alebo programu zo záznamu. Pokiaľ žalobca tvrdí, že počas výkonu trestu žalovaný neoprávnene zasiahol do jeho práva chráneného článkom 8 Dohovoru (právo na rešpektovanie súkromia a rodinného života, pozn. odvolacieho súdu) a spochybňuje zásah do jeho osobných práv aj z pohľadu jeho legality, legitimity a proporcionality, vo vzťahu ku ktorým má záver zaujať súd, ide o súkromnoprávny nárok žalobcu, ktorý je súd povinný prejednať. Uvedený zásah popisuje žalobca aj v rovine následkov, ktoré v jeho prípade predstavujú pocity poníženia a zastrasovania, stavy úzkosti, beznádeje a menejcennosti. Následne sa domáha náhrady za nemajetkovú ujmu, ktorý posudzuje súd v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka. Opačný postup by mal znaky odopierania prístupu žalobcu k súdu, čo by bolo v rozpore so zásadami ústavných princípov a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

28. Na uvedenom závere nič nemení to, že v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. je odsúdený obmedzený najmä v práve na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, slobode pohybu a pobytu, zachovaní listového tajomstva a tajomstva dopravovaných správ a iných písomností, v práve slobodnej voľby povolania a v práve na nakladanie s vecami osobnej povahy. V týchto právach bol odsúdený obmedzený a je len úlohou súdu uzavrieť po vykonanom dokazovaní, či práva odsúdeného v tomto rozsahu boli alebo neboli porušené, prípadne či vôbec išlo o neoprávnený zásah.

29. Nie je vylúčené, aby tým istým konaním, postupom žalovaného, došlo k porušeniu povinností vyplývajúcich zo zákona č. 457/2005 Z. z., a súčasne k porušeniu práva na ochranu osobnosti žalobcu v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Tieto nároky treba dôsledne rozlišovať a pri ich posudzovaní mať na zreteli nielen odlišnosť vzťahov, z ktorých sú vyvodzované, ale tiež právnej úpravy, ktorá sa na ne vzťahuje. Pretože súd nie je viazaný právnou kvalifikáciou, ale len skutkovým vymedzením v žalobe, musí si vyriešiť aj prípadnú konkurenciu (súbeh) právnych nárokov a spomedzi viacerých vybrať správnu právnu normu (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7M Cdo 16/2011 alebo sp.zn. 7Cdo 65/2013).

30. Odvolaciemu súdu v tomto štádiu konania neprináleží uviesť, či žalobca bude úspešným alebo nie, avšak zastavením konania došlo zo strany okresného súdu k nesprávnemu procesnému postupu, ktorým znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces a uvedený nedostatok vzhľadom na nesprávne právne závery okresného súdu, pre ktoré nedošlo k vykonaniu dokazovania v žiadnom rozsahu, nemožno odstrániť v odvolacom konaní. Z tohto dôvodu odvolací súd napadnuté uznesenie okresného súdu podľa § 389 ods. 1 písm. b) C. s. p. zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Okresný súd po zrušení a vrátení veci posúdi dôvodnosť žaloby, ktorou sa žalobca domáha ochrany svojho subjektívneho práva domáha tvrdiac neoprávnený zásah žalovaného do práv chránených článkom 8 Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd a zaplataenia nemajetkovej ujmy v sume 2.300,- Eur.

31. Okresný súd v novom rozhodnutí rozhodne v zmysle § 396 ods. 3 C. s. p. aj o trovách odvolacieho konania.

32. Pokiaľ ide o záver súdu prvej inštancie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov žalobcovi, odvolanie je v zmysle § 355 ods. 2 C. s. p. prípustné len proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutie o súdnych poplatkoch medzi uznesenia taxatívne vymenované v § 357 C. s. p., proti ktorým je odvolanie prípustné, nepatrí. Odvolateľ bol poučený aj v uznesení napadnutom odvolaním, že proti výroku o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov odvolanie prípustné nie. Jeho odvolanie odvolací súd v tejto časti podľa § 386 písm. c) C. s. p. odmietol.

33. K žiadosti žalobcu o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v odvolacom konaní odvolací súd udáva, že na rozhodovanie o nej je v zmysle § 12 ods. 1 veta prvá zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v platnom znení príslušný súd, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje, ak o nej nerozhodol odvolací súd. Odvolací súd o tomto návrhu nerozhodol.

34. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods.2 posledná veta C. s. p.). Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods.2 posledná veta C. s. p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).